

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ЛЮДЯНОСТІ

**ТИЦЬКИЙ Богдан, здобувач вищої освіти
спеціальність 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: Розглянуто теоретичну сутність толерантності. Окреслено сучасні аспекти прояву толерантності в світі. Визначено необхідність виховання толерантного ставлення задля розвитку людяності в суспільстві

Ключові слова: толерантність, людяність, виховання толерантності, людські цінності, гуманізм, суспільство

Толерантність означає повагу, прийняття і правильне розуміння всього різноманіття культур нашого світу, людських форм самовираження і способів проявів індивідуальності. Їй сприяють знання, відкритість, спілкування та свобода думки, совісті і переконань. Толерантність – це гармонія в різноманітті, не тільки моральний обов'язок, а й політична та правова потреба. Толерантність – це чеснота, яка робить можливим досягнення миру і сприяє заміні культури війни культурою світу. Толерантність – це не поступка, поблажливість чи потурання, а, передусім, активне ставлення, що формується на основі визнання універсальних прав та основних свобод людини. Ні за яких обставин толерантність не може служити виправданням посягань на ці основні цінності, толерантність повинні проявляти окремі люди, групи і держави.

Прояв толерантності, який співзвучний повазі прав людини, не означає терпимого ставлення до соціальної несправедливості, відмови від своїх або поступки чужим переконанням. Це означає, що кожен вільний дотримуватися своїх переконань і визнає таке ж право за іншими. Це означає визнання того, що люди за своєю природою розрізняються за зовнішнім виглядом, становищем, мовою, поведінкою і цінностям і мають право жити в мирі та зберігати свою індивідуальність. Це також означає, що погляди однієї людини не можуть бути нав'язані іншим [2].

Толерантність як ніколи раніше важлива в сучасному світі. Ми живемо у вік глобалізації економіки і все більшої мобільності, швидкого розвитку комунікації, інтеграції та взаємозалежності, у вік великомасштабних міграцій і

переміщення населення, урбанізації та перетворення соціальних структур. Кожен регіон багатолікий, і тому ескалація нетерпимості і конфліктів потенційно загрожує всім країнам світу. Від такої загрози не можна відгородитися національними кордонами, бо вона носить глобальний характер [1].

Толерантність необхідна у відносинах як між окремими людьми, так на рівні сім'ї і громади. У школах і університетах, в рамках неформальної освіти, удома і на роботі необхідно зміцнювати дух толерантності та формувати відносини відкритості, уваги один до одного і солідарності. Засоби комунікації здатні відігравати конструктивну роль у справі сприяння вільному і відкритому діалогу та обговоренню, поширенню цінностей толерантності, роз'ясненню небезпеки прояву байдужості відносно груп і ідеологій-проповідників нетерпимості, що набирають силу [3].

У Декларації ЮНЕСКО про раси та расові забобони проголошується, що особливі заходи повинні прийматися з метою забезпечення рівності в гідності та правах окремих осіб і груп людей скрізь, де це необхідно. У цьому зв'язку особливу увагу слід приділяти найменш соціально захищеним групам, що перебувають у несприятливих соціальних чи економічних умовах, для забезпечення їм правового і соціального захисту, зокрема, щодо житла, зайнятості та охорони здоров'я, забезпечити повагу самобутності їхньої культури та цінностей та сприяти, особливо за допомогою освіти, їх соціальному і професійному зростанню та інтеграції. В інтересах вирішення цієї глобальної задачі необхідні проведення відповідних наукових досліджень і налагодження контактів із метою координації діяльності міжнародного співтовариства, включаючи аналіз у контексті соціальних наук основних причин цього явища, прийняття ефективних контрзаходів, а також здійснення наукових досліджень та моніторингу, що сприяють виробленню політичних рішень та нормативної діяльності держав-членів.

Виховання є найбільш ефективним засобом попередження нетерпимості. Виховання в дусі толерантності починається з навчання людей їх загальним

правам і свободам, щоб забезпечити здійснення цих прав, та заохотити прагнення до захисту прав інших.

Виховання в дусі толерантності слід розглядати в якості невідкладного імперативу. У зв'язку з цим необхідно заохочувати методи систематичного та раціонального навчання толерантності, які розкривають культурні, соціальні, економічні, політичні та релігійні джерела нетерпимості, що лежать в основі насильства і відчуження. Політика та програми в галузі освіти повинні сприяти покращенню взаєморозуміння, зміцненню солідарності і терпимості у відносинах як між окремими людьми, так і між етнічними, соціальними, культурними, релігійними та мовними групами, а також націями.

Виховання в дусі терпимості має бути спрямоване на протидію впливу, що викликає почуття страху і відчуження по відношенню до інших. Воно має сприяти формуванню у людей навичок незалежного мислення, критичного осмислення й вироблення суджень, заснованих на моральних цінностях.

Необхідно приділяти особливу увагу питанням підвищення рівня професійної підготовки, навчальних планів, змісту підручників і занять, удосконалення інших навчальних матеріалів, включаючи нові освітні технології, з метою виховання чуйних і відповідальних громадян, відкритих і готових сприймати інші культури, здатних цінувати свободу, поважати людську гідність та індивідуальність, попереджати конфлікти або вирішувати їх ненасильницькими засобами, сприяти толерантності і ненасильству, використовуючи для цього програми та заклади в галузях освіти, науки, культури і комунікації.

Література

1. Молчанова А. О. Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога: посібник / А. О. Молчанова. – Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2013. – 188 с.
2. Далецька Ю. Живи сам і дай жити іншим [Електронний ресурс] / Ю. Далецька // Український інтерес. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: URL : <https://uain.press/news/za-ostanni-roki-ukrayintsi-stali-tolerantnishimi-1374908>

3. Головатий М. Ф. Декларація принципів толерантності [Електронний ресурс]
М. Ф. Головатий // Політологічний словник. – 2005. – Режим доступу до
ресурсу: URL : <https://subject.com.ua/political/dict/401.html>

***Abstract:** The theoretical essence of tolerance is considered. Modern aspects of the manifestation of tolerance in the world are outlined. The necessity of fostering a tolerant attitude for the development of humanity in society is determined*

***Key words:** tolerance, humanity, education of tolerance, human values, humanism, society*

*Науковий керівник – БЛІЧЕНКО Олександр,
кандидат економічних наук, доцент кафедри
економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*